

KÄTÖNLAHDEN PÄIVÄKODIN

VUOSISUUNNITELMA

toimikausi 2019 - 2020

Oikeudenmukaisuus

Turvallisuus

Suvaitsevaisuus

Luottamus tulevaisuuteen

Perustehtävä ja arvot

Kajaani luo asukkaille, yrityksille ja yhteisöille hyvinvointia, turvallisuutta, sujuvaa arkea sekä menestymisen edellytyksiä.

Arvojamme ovat oikeudenmukaisuus, suvaitsevaisuus, turvallisuus, luottamus tulevaisuuteen.

Arvot toimintatapoina

Edistämme hyvinvointia tekemällä päätöksiä oikeudenmukaisesti.

Toimimme avoimesti ja läpinäkyvästi.

Kunnioitamme ja edistämme yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa.

Arvostamme yksilöllisyyttä ja koemme erilaisuuden voimavarana.

Suhtaudumme toisiimme ennakkoluulottomasti ja arvostaen.

Panostamme turvalliseen ja terveelliseen ympäristöön.

Haluamme tehdä jokaisesta päivästä turvallisen.

Tahdomme mahdollistaa sujuvan arjen.

Edistämme kaupungin elinvoimaa myös tulevaisuudessa.

Sisällys

KAJAANIN KAUPUNGIN TAVOITTEET- 4 kasvuteemaa	4
Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa.....	4
Resurssiviisautta luontokaupungissa	4
Tulevaisuus nuorissa	6
Osajista elinvoimaa	6
MONITAHOARVIOSTA NOUSSEET VAHVUUDET JA KEHITTÄMISKOHTEET	8
PEDAGOGISEN TOIMINNAN VIITEKEHYS	10
Varhaiskasvatuksen arvoperusta	11
TIIMISOPIMUS.....	14
Leikki	15
Ajattelu ja oppiminen (2.7)	17
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (2.7).....	18
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (2.7).....	19
Monilukutaito ja tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (2.7)	20
Osallistuminen ja vaikuttaminen (2.7)	22
Kielten rikas maailma (4.5).....	23
Ilmaisun monet muodot (4.5)	24
Minä ja meidän yhteisömme (4.5)	25
Tutkin ja toimin ympäristössäni (4.5).....	26
Kasvan, liikun ja kehityn (4.5).....	27
Eri kieli- ja kulttuuriryhmien varhaiskasvatuksen toteuttamista (4.7).....	28
Pedagogisen toiminnan arviointi ja kehittäminen (7.1)	29

KAJAANIN KAUPUNGIN TAVOITTEET- 4 kasvuteemaa

Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa

- Tuotetaan laadukasta varhaiskasvatuspalvelua, johon lapset ja perheet ovat tyytyväisiä
- Painopistealueena on lasten osallisuus
- Huoltajien osallisuuden lisääminen
- Asiakastytyväisyyskyselyt tehdään säännöllisesti. Tulokset julkistetaan perheille ja niiden perusteella varhaiskasvatusta kehitetään jatkuvasti
- Yhteistyön lisääminen eri tahojen kanssa (mm. vanhempaintoimikunnat, yhdistykset, kulttuuritoimijat, urheiluseurat, laitokset)

Näin toimimme:

Laaja-alaista oppimista leikkien Kajaanin varhaiskasvatuksessa – hankkeessa mukana Valtterit 3 – 5v – vuoti-
aat.

Toiminnan suunnittelu lapsiryhmän mukaan: jokainen vuosi suunnitellaan omalla tavallaan.

Toiminnallinen lapsi - vanhempi vanhempainilta, lapsilta ideoita illan toimintaan.

Yhteissynttärät Ilmareissa ja Vellamoissa: viikon sankarit - haastattelu tukemassa lasten osallisuutta.

Valttereissa synttäreillä vanhemmilta keuhkirje lapsesta, jossa korostetaan lapsen vahvuuksia.

”Auta minua tekemään itse” -motto ryhmien eteisissä muistuttamassa henkilökuntaa ja vanhempia tukemaan lapsen osallisuutta, omatoimisuutta.

Terapeutit ja yhteistyökumppanit vierailevat ryhmissä.

Asiakkaat voivat antaa palautetta kyselyistä, kysymyksiin tehty muutoksia.

Koulutuksia on tasapuolisesti, uutena videoluennot, kannustamme käymään koulutuksissa.

Vanhempainyhdistys.

Resurssiviisautta luontokaupungissa

- Luonto on yksi varhaiskasvatuksen oppimisympäristö
- Varhaiskasvatuksen hankinnoissa huomioidaan vastuullisuus, kestävyys ja kierrättäminen
- Jätteitä lajitellaan varhaiskasvatuksessa päivittäin yhdessä lasten kanssa
- Varhaiskasvatuksen juhlissa suositaan aineettomia lahjoja ja ohjelmaa

Näin toimimme:

Lähiympäristön hyödyntäminen toiminnassa → opetetaan lapsia myös kunnioittamaan sitä.

Ruokailutilanteissa lapset opetetaan ottamaan ruokaa sen verran kuin syödään → vaikutus ruokahävikkiin minimoivasti.

Tiedotetaan paljon sähköisesti → säästämme paperin kulutuksessa.

Kierrätysmateriaalien käyttö.

Kierrättämisen opettelu: joka ryhmässä kierrätyspisteet (paperi, muovi, sekajäte). Harjoitellaan lasten kanssa kierrättämistä.

Eskarit osallistuvat Basaari -päivään.

Tartutaan lasten kysymyksiin ja ihmetyksen aiheisiin.

Annetaan lasten tutkia.

Tulevaisuus nuorissa

- Varhaiskasvatuksessa jokainen lapsi ja perhe tulee yksilöllisesti huomioiduksi
- Varhaiskasvatuksessa lapsen tunne- ja vuorovaikutustaitoja vahvistetaan
- Lapsi tulee kuulluksi ja nähdyksi jokaisena varhaiskasvatuspäivänä
- Otamme opiskelijoita ja harjoittelijoita varhaiskasvatukseen ja panostamme heidän ohjaamiseen
- Lapsen vahvuudet huomioidaan varhaiskasvatuksessa ja ne ovat toiminnan perusta
- Perheiden hyvinvoinnin tukeminen

Näin toimimme:

Otamme kesäseteliläisiä ja TET-harjoittelijoita.

Otamme opiskelijoita ja harjoittelijoita silloin, kun oikeasti jaksamme ohjata hyvin. Annetaan opiskelijoiden ja harjoittelijoiden kokea ja nähdä työtä monipuolisesti.

Puhumme myönteisesti varhaiskasvatuksesta ja päiväkodistamme. Puidaan ikävät asiat töissä ja pidetään yllä me-henkeä. Huolehditaan myös päiväkodin pihalla ollessa aikuisten sijoittelu.

Ohjataan perheitä eri palveluihin tarpeen mukaan. Puhumme vanhemmille ja lapsille unen, ravinnon ja liikunnan merkityksestä. Perheohjaaja Kaisu Ivanoff tutuksi Valttereiden perheille.

Osallistumme monipuolisesti lastenkulttuuritarjontaan (Silmun näytökset, taidemuseo, kirjasto, musiikkiesitykset, teatteri). Talossamme kulttuurivastaava sekä jokainen työntekijä jakaa ideansa ja tietonsa tapahtumista.

Teemme vuosittain vuosisuunnitelman, vuosisuunnitelman tarkennukset tiimeittäin ja lasten omat varhaiskasvatussuunnitelmat, niiden pohjalta suunnittelemme toimintamme.

Terveen itsetunnon tukeminen, palautteen antaminen ja vahvuuksien huomioiminen toiminnassa sekä palautteessa.

Osaajista elinvoimaa

- Sitoudumme ottamaan työharjoitteluun opiskelijoita, TET-harjoittelijota ja maahanmuuttajia
- Rekrytointia tehdään näkyväksi, esimerkiksi yksiköiden some-kanavia hyödyntäen
- Varhaiskasvatuksessa järjestetään säännöllisesti ajantasaisia koulutuksia
- Henkilöstön osaamista hyödynnetään tehokkaasti
- Some-kanavia ja kotisivuja hyödynnetään varhaiskasvatuksen näkyvyyden lisäämisessä

Näin toimimme:

Joustamme hoitoajoissa tarvittaessa.

Hoidamme työmme ammattitaitoisesti ja hyödynnämme toistemme vahvuuksia.

Talossamme on tarpeeksi TVT-laitteita ja ne toimivat hyvin.

Henkilökunta osaa käyttää TVT-laitteita.

Talossamme on TVT-vastaava, joka tietää laitteista ja voi auttaa jos laitteiden käytössä on ongelmia.

Keskustellaan perheiden kuulumisista (kerrotaan palveluista jne.).

Järjestämme vanhempainillan vähintään kerran vuodessa.

Laitamme ilmoitustaululle infoa vanhemmille/perheille mm. harrastusmahdollisuuksista, perheille tarjottavasta tuesta, tapahtumista ja toiminnoista.

Henkilöstön mielipide otetaan huomioon mahdollisuuksien mukaan rekryprosessissa. Lisäksi voimme vaikuttaa uuden työntekijän taloon sopeutumiseen ja talossa viihtymiseen.

Talossamme toimii työhyvinvointitiimi (THT), joka tukee työyhteisössä hyvää, työkaveria arvostavaa ja luottamuksellista työyhteisön ilmapiiriä. Yhteiset kahvitauot, huumori, ystävällisyys sekä asioista puhuminen suoraan ja varhain pitävät myös osaltaan yllä työyhteisömme positiivista ilmapiiriä.

MONITAHOARVIOSTA NOUSSEET VAHVUUDET JA KEHITTÄMISKOHTEET

<p>Yksikkömme vahvuudet</p> <p>Lasta pidetään sylissä ja hellitään. 3.90</p> <p>Henkilökunta reagoi lasten kysymyksiin ja pyyntöihin. 4.00</p> <p>Vrhc-paikassa korostetaan hyviä tapoja ja toisten huomioon ottamista. 4.00</p> <p>Toiminnassa huomioidaan lapsilähtöisyys ja lasten osallisuus. 3.82</p> <p>Lapset ohjataan keskustelemaan keskenään, kuuntelemaan toisiaan ja hyväksymään eriävät mielipiteet. 3.91</p> <p>Lapset saavat näyttää erilaiset tunteensa ja henkilökunnalla on herkkyyttä aistia lasten tunnetilat. 3.91</p> <p>Pk:ssa järjestetään säännöllisesti tiimipalaverit, pedagogiset tiimipalaverit ja koko henkilökunnan palaverit. 4</p> <p>Pedagogisen toiminnan suunnittelu perustuu lapsikohtaiseen havainnointiin. 3.91</p>
<p>Näin toimimme + tarkennus tiimiin:</p> <p><u>Valtteri, Vellamot ja Ilmarit:</u></p> <p>Lapsia sylitellään ja hellitään lapsen sallimien rajojen puitteissa päivittäin.</p> <p>Lasten sekä vanhempien pyynnöistä ja kysymyksistä keskustellaan tiimeissä/ palavereissa, niitä huomioidaan toiminnan suunnittelussa ja käydään läpi niin lasten kuin vanhempien kanssa aina tarvittaessa.</p> <p>Tuemme lasten osallisuutta mm. pienryhmätoiminnalla. Lapset saavat myös vaikuttaa monipuolisesti arkemme ja toimintojemme suunnitteluun ja toteuttamiseen, lapsilta kysytään ja lapsia kuunnellaan.</p> <p>Leikimme paljon ja leikeissä harjoitteleme sosiaalisia sekä tunnetaitoja yksilöllisesti ja monipuolisesti.</p> <p>Havainnoimme sekä kirjaamme ja videokuvaamme lasten toimintaa, materiaalia hyödynnämme suunnittelussa.</p>

Yksikkömme kehittämiskohteet
Uuden työntekijän perehdyttämisestä huolehtiminen
Näin toimimme + tarkennus tiimiin: Hallinto perehdyttää uudet työntekijät kaikkia koskeviin asioihin. Päivitämme perehdytyskansion ja päiväkodinjohtaja huolehtii uusien työntekijöiden perehdyttämisen aloittamisen alkuvaiheessa. Sähköinen perehdytys. Tiimi: tiimivastaava huolehtii, että joku tiimistä perehdyttää uuden työntekijän.

PEDAGOGISEN TOIMINNAN VIITEKEHYS

Varhaiskasvatuksen arvoperusta

Lapsuuden itseisarvo
<p>Miten arvo näkyy toiminnassa:</p> <p>Lapsi saa olla lapsi, hän saa näyttää tunteensa, aikuinen on turvana ja vastuussa.</p> <p>Lapsi saa leikkiä, liikkua ja tutkia.</p> <p>Aikuinen mahdollistaa leikkiaikaa ja -rauhaa sekä havainnoi leikkiä ja varmistaa, että jokainen pääsee tasavertaisena leikkiin.</p> <p>Hyväksytään erilaisuutta, ohjataan lapsia hyväksymään erilaisuutta.</p> <p>Vahvistetaan lapsen myönteistä minäkuvaa.</p> <p>Lapsia kuunnellaan ja kysymyksiin ja ihmetyksen aiheisiin tartutaan ja vastataan.</p>

Ihmisenä kasvaminen
<p>Miten arvo näkyy toiminnassa:</p> <p>”Auta minua tekemään itse”= tuemme omatoimisuutta ja lasten osallisuutta, huomioidaan lasten yksilöllisyys ja herkkyyuskaudet (omien tavaroiden huolehtiminen, ruoan ottaminen, lakanoiden vaihtaminen, pöytien pyyhkiminen).</p> <p>Tuetaan lasta löytämään ratkaisuja erilaisiin tilanteisiin, ei anneta aina valmiita vastauksia. Annetaan haasteita, jotta opitaan uutta.</p> <p>Opetetaan auttamaan ja huomioimaan toisia.</p> <p>Opetetaan hyviä käytöstapoja, vuorovaikutus- ja tunnetaitoja (Pienin askelin, arjen tilanteet) aikuisen sanoittamana ja mallintamana.</p> <p>Ohjataan positiivisesti ja kannustetaan tavoitteena hyvä ja terve itsetunto.</p>

Lapsen oikeudet
<p>Miten arvo näkyy toiminnassa:</p> <p>Jokaisella lapsella on oikeus</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppia samoja asioita (yksilöllisyys huomioiden) - hoivaan, huolenpitoon, rakkauteen ja rajoihin - omaan mielipiteeseen - leikkiin - turvallisuuteen ja hyvään kohteluun

- olla lapsi
- erilaisiin tunteisiin.

Aikuiset huomioivat lapset yksilöllisesti, toimintaa suunnitellaan lasten tarpeiden mukaisesti ja lapset saavat vaikuttaa toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen, hankintoihin.

Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja moninaisuus

Miten arvo näkyy toiminnassa:

Jokainen lapsi huomioidaan sekä yksilönä että ryhmän jäsenenä.

Ryhmässä lasten kanssa sovitut säännöt sekä henkilökunnan kesken sovitut säännöt.

Lelujen ja välineiden vuorottelu omassa ryhmässä ja ryhmien kesken.

Olemista ei rajoiteta sukupuolen mukaan.

Puututaan kaikkeen kaltoinkohteluun välittömästi.

Hyväksytään erilaiset tavat tehdä.

Kaikki tulevat kuulluksi → pienryhmätoiminta, palaverit, vasut, opetussuunnitelmat, arviointikyselyt.

Perheiden monimuotoisuus

Miten arvo näkyy toiminnassa:

Huomioidaan perheiden resurssit ja muutostilanteet → laitetaan viestit ja tiedotteet molemmille vanhemmille.

Huomioidaan perheiden tarpeet ja toiveet, esim. katsomukselliset asiat, mahdollisuus tulkkipalveluihin, yksilölliset perehdytykset.

Perheet ovat samanarvoisia ja heitä kohdellaan sen mukaan.

Terveellinen ja kestävä elämäntapa

Miten arvo näkyy toiminnassa:

Lapsella on mahdollisuus lepoon, monipuoliseen ravintoon ja liikuntaan. Aikuinen kannustaa ja opettaa näihin.

Säännöllinen päivärytmi.

Opetetaan sosiaalisia taitoja → pyritään ehkäisemään syrjäytymistä.

Opetetaan pitämään huolta yhteisistä tavaroista ja ympäristöstä → kierrätys ja kestävä kehitys.

Siisteyskasvatus.

Kunnioitamme lapsia, vanhempia ja työkavereita sekä yhteistä ympäristöämme.

TIIMISOPIMUS

TIIMIN NIMI:

TIIMIN JÄSENET:

TIIMIN VETÄJÄ:

MUUT VASTUUALUEET:

TIIMIN KÄYTÄNTEET, SOPIMUKSET JA YHTEISET PELISÄÄNNÖT:

Leikki

<p>Näin toimimme ja näin osallisuus näky:</p>	<p>Leikin dokumentointi: kuvien ottaminen, videointi, lapsihavainnointikansion täyttäminen. Satuhuoneviikoilla jokainen ryhmä videoi oman ryhmän leikkiä ja käy sitä läpi tiimissä. Vuorovaikutustaitojen havainnointi. Leikin kehittäminen dokumentoinnin pohjalta.</p> <p>Leikistä kertominen vanhemmille: muistetaan kertoa myös leikin tunnelmasta, kavereista ja sisällöistä.</p> <p>Lapsen suusta: ”Otetaan mukaan, ettei kukaan jää yksin tahtomattaan.” ”Yksin ei voi olla kavereita.”</p> <p>Aikuisten rooli leikissä: tuodaan leikkiin oppimisen sisältöjä, havainnointi, läsnäolo (tiedostetaan aikuisen eri roolit leikissä), häiriötekijöiden minimointi, leikkiympäristöjen muokkaaminen ryhmän tarpeiden mukaan.</p> <p>Pitkäkestoisen leikin tukeminen: muistutetaan aiemmista kivoista leikeistä, tarjotaan ”teema-laatikkoja”, joissa tietyt leikkivälineet ovat, aikuinen mallintaa leikkiä sekä tarjoaa leikkirauhaa --> leikki – matkalaukut, kehitellään ideaa lasten ja aikuisten kanssa.</p> <p>Leikin siivoaminen merkinä leikin loppumisesta --> opetellaan siivoamaan leikki kun se päättyy ja laittamaan tavarat paikoilleen.</p> <p>Leikki-ideoita tutustumiskäynnillä esim. autokorjaamo, hevostalli.</p> <p>Satuhuoneessa lapset saavat itse rakentaa leikkinsä ja suunnitella sen haluamallaan tavalla. Satuhuone: ryhmien kesken vuoroviikoin.</p> <p>Leikkivälineiden kierrättäminen ryhmien välillä.</p> <p>Lapset saavat vaikuttaa leikkivälinehankintoihin.</p> <p>Pedagoginen eläinleikki säännöllisesti.</p>
<p>Tavoitteiden tarkennus tiimiin:</p>	

Arviointisuunnitelma ja arviointi:	
---------------------------------------	--

Leikkiin kannustavassa toimintakulttuurissa tunnustetaan leikin merkitys lapsen hyvinvoinnille ja oppimiselle. Henkilöstö tunnistaa leikkiä rajoittavia tekijöitä ja kehittää leikkiä edistäviä toimintatapoja ja oppimisympäristöjä. Lapsilla ja henkilöstöllä on mahdollisuus kokea yhdessä tekemisen ja leikin iloa. Yhteisössä kannustetaan kaikkia kekseliäisyyteen, mielikuvituksen käyttöön, omaan ilmaisuun ja luovuuteen. Leikki saa näkyä ja kuulua. Lasten leikkialoitteille, kokeiluille ja elämyksille annetaan tilaa, aikaa ja leikkirauhaa. Leikkiville lapsille ja aikuisille mahdollistetaan keskittyminen leikkiin. (4.4)

Ajattelu ja oppiminen (2.7)

Ajattelun ja oppimisen taidot kehittyvät vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja ympäristön kanssa ja muodostavat perustan muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Tiedon hankinta, jäsentäminen ja uuden luominen edellyttävät luovaa ja kriittistä ajattelua, jonka perustaa luodaan varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksen tehtävä on tukea lasten ajattelun ja oppimisen taitoja.

Lasten ajattelu ja oppiminen kehittyvät monipuolisten ja merkityksellisten kokemusten avulla. Ihmettelylle, oivaltamiselle sekä oppimisen ilolle tulee olla tilaa. Leikissä lapsilla on mahdollisuus käyttää mielikuvitustaan ja luovuuttaan, kokeilla yhdessä ideoita ja tutkia maailmaa. Lasten taitoja jäsentää, nimetä ja kuvata ympäristöä ja sen ilmiöitä tuetaan lasten iän ja kehityksen mukaisesti. Lapsia rohkaistaan kysymään ja kyseenalaistamaan. Heidän kanssaan iloitaan onnistumisista ja opetellaan kannustamaan toisia. Lapsia kannustetaan myös sinnikkyyteen ja olemaan lannistumatta epäonnistumisista sekä keksimään ratkaisuja eri tilanteissa. Heitä ohjataan suuntaamaan ja ylläpitämään tarkkaavaisuuttaan. Päivittäinen, riittävä fyysinen aktiivisuus tukee lasten ajattelua ja oppimista. Toiminnan pedagoginen dokumentointi (luku 4.2) sekä yhteinen pohdinta auttavat lapsia havaitsemaan oppimistaan ja tunnistamaan vahvuuksiaan. Tämä vahvistaa lasten uskoa omiin kykyihinsä.

Paikallisesti päätetyt asiat:

Varhaiskasvatuksen perusta on yhdessä tekeminen vuorovaikutuksessa toisten lasten ja aikuisen kanssa. Aikuisen on tärkeää olla läsnä lasten toiminnassa jatkuvasti, jolloin aikuinen voi osaltaan mahdollistaa lapsen ajattelun ja oppimisen kehittymisen.

<p>Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:</p>	<p>Aikuisen rooli: virikkeiden/haasteiden tarjoaminen (laulut, lorut, riimit, rytmi, pöytäteatteri, kirjat), keskustelu lasten kanssa, havainnointi (mikä on mielenkiinnon kohteet), tuoda materiaalia näkyville (esim. tutkimusmateriaalia)</p> <p>Annetaan lasten pohtia ja laitetaan lapset pohtimaan asioita/ratkaisuja/vastauksia, ei anneta kokoajan suoria ohjeita ja vastauksia kaikkeen.</p> <p>Annetaan myös kokeilla, mahdollisuus onnistua ja epäonnistua --> oppia myös yritys ja erehdys taktiikalla.</p> <p>Hyödynnämme eri ympäristöjä ja muokkaamme välillä myös sisällä oppimisympäristöjä, jottei jämähdetä yhteen ja samaan. Opitaan sitä kautta toimimaan myös uusilla tavoilla.</p> <p>Riittävästi toimintaa, lepoa, ruokailua, ulkoilua.</p> <p>Pienin askelin -ohjelma on joka ryhmässä käytössä. Valttereissa näkyy leikkihankkeen myötä enemmän arjessa/leikeissä, kuin pienryhmätuokioina.</p>
<p>Tavoitteiden tarkennus tiimiin:</p>	

Arviointisuunnitelma ja arviointi:	
------------------------------------	--

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (2.7)

Lapset kasvavat kulttuurisesti, kielellisesti ja katsomuksellisesti moninaisessa maailmassa. Tämä korostaa sosiaalisten ja vuorovaikutustaitojen sekä kulttuurisen osaamisen merkitystä. Osaamiseen kuuluu taito kuunnella, tunnistaa ja ymmärtää eri näkemyksiä sekä kyky reflektoida omia arvoja ja asenteita. Vuorovaikutustaidoilla sekä kyvyllä ilmaista itseään ja ymmärtää muita on tärkeä merkitys identiteetille, toimintakyvylle ja hyvinvoinnille. Toimiva vuorovaikutus erilaisista kulttuuri- ja katsomustaustoista tulevien ihmisten kanssa edellyttää oman ja muiden kulttuurin ja katsomuksellisen taustan ymmärtämistä ja kunnioittamista. Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kulttuurista osaamista sekä heidän vuorovaikutus- ja ilmaistaitojaan.

Paikallisesti päätetyt asiat

Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:	<p>Kulttuurivastaava Tia Liimatainen.</p> <p>Pienin askelin -materiaali on joka ryhmässä.</p> <p>Aikuiset toimivat esimerkkinä ja ohjaavat lapsia myönteiseen kohtaamiseen ja ristiriitojen ratkaisuun. Ristiriitatilanteet käydään aina läpi. Mallinnetaan ristiriitatilanteita aikuisten esittämien näytelmien avulla.</p> <p>Harjoittelemmme myönteistä kohtaamista ja hyviä tapoja satujen ja laulujen avulla sekä leikeissä esim. kauppaleikki, eläinleikki.</p> <p>Aikuisten positiivinen malli mm. hyviin tapoihin: ole hyvä, kiitos, huomenta. Puhutaan asian tärkeydestä vanhemmille keskusteluissa. Sanoitetaan arkipäivän tilanteita ja tunteita.</p> <p>Tuetaan suomalaista kulttuuriperintöä.</p> <p>Englannin kielen maistajaistoiminta eskareille tiistaisin.</p>
---	--

Tavoitteiden tarkennus tiimiin:	
Arviointisuunnitelma ja arviointi:	

Varhaiskasvatuksessa luodaan myönteisiä ihmissuhteita, harjoitellaan tunnetaitoja sekä erilaisuuden hyväksymistä ja arvostamista. Aikuinen tiedostaa oman roolinsa ja ammatillisuutensa vuorovaikutustaitojen mallintajana ja toimii sen mukaisesti. Jokainen lapsi ja aikuinen on arvokas ja häntä kohdellaan sen mukaisesti.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (2.7)

Itsestä huolehtimiseen, terveyteen ja turvallisuuteen liittyvät taidot ovat kaikille tärkeitä. Varhaiskasvatuksen tehtävä on vahvistaa lasten hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä taitoja sekä ohjata heitä tekemään kestävän elämäntavan mukaisia valintoja. Varhaiskasvatuksessa tuetaan lasten myönteistä suhtautumista tulevaisuuteen.

Lasten itsenäisyyden asteittaista lisääntymistä tuetaan. Lapsia autetaan ja heitä kannustetaan pyytämään apua sitä tarvittaessa. Lasten kanssa harjoitellaan erilaisia taitoja kuten pukeutumista, ruokailua sekä henkilökohtaisesta hygieniasta ja omista tavaroista huolehtimista. Lapsia ohjataan toimimaan vastuullisesti ja turvallisesti varhaiskasvatuksen oppimisympäristöissä, kuten lähiluonnossa ja liikenteessä. Lasten kanssa käsitellään heidän hyvinvointiaan edistäviä asioita kuten levon, ravinnon, liikunnan ja mielen hyvinvoinnin merkitystä. Lapsia autetaan tunteiden ilmaisussa ja itsesäätelyssä. Lasten tunnetaidot vahvistuvat, kun heidän kanssaan opetellaan havaitsemaan, tiedostamaan ja nimeämään tunteita. Lapsia ohjataan myös kunnioittamaan ja suojelemaan omaa ja toisten kehoa.

Paikallisesti päätetyt asiat:

Lapsille tarjotaan tekemisen ja osallistumisen mahdollisuuksia yhteisiin arjen työtehtäviin, esimerkiksi pöytien pyyhkimiseen, vaatteiden viikkaamiseen tai vastaaviin päivittäisiin tekemisiin. Lasten kanssa harjoitellaan tunnetaitoja lasten tarpeet ja kehitystaso huomioiden. Materiaalina voidaan käyttää mm. Pienin Askelin –opetusohjelmaa. Jokaisessa ryhmässä huolehditaan kehotunnekasvatuksesta ja turvataitojen opettelusta arjen eri tilanteissa. Aikuinen valvoo, ohjaa ja auttaa lapsia wc-käyntien yhteydessä. Lapsia ohjataan pesemään ja kuivaamaan kätensä jokaisen wc-käynnin jälkeen. Aikuinen huolehtii, että lapset pesevät kätensä tullessaan hoitopaikkaan, wc:ssä käynnin jälkeen, vaipanvaihdon jälkeen ja ennen ruokailuja.

<p>Näin toimimme ja näin osallisuus näky:</p>	<p>Lapsen tunteminen: huomioidaan jokaisen lapsen yksilöllinen taito- ja kypsyystaso arjen vaatimuksissa.</p> <p>”Auta minua tekemään itse” – Maria Montessori huoneentauluna.</p> <p>Muistutetaan vanhempia kuinka he voivat tukea lapsensa omatoimisuutta esim. pukemis- ja riisumistilanteissa.</p> <p>Kuvatuki on tukemassa omatoimisuutta pukemis- ja riisumistilanteissa, käsienpesu -altailla, annoskoko kuvitettuna ruokaa ottaessa.</p> <p>Kuvitettu ja selkeä päivästrukturi tukee lapsen ennakkointia päivän tapahtumiin ja näin myös omatoimisuutta ja itsenäisyyttä.</p> <p>Lapset harjoittelevat jokaisessa ryhmässä ruuan ottamista itse, auttavat lakanoiden vaihdossa, pyyhkivät ruokapaikkansa aamu- ja välipalalla. Pidetään siivouspäiviä lasten kanssa.</p>
<p>Ilo kasvaa liikkuen – ohjelman seuraava askel</p>	<p>Isän/ukin ja äidin/mumminpäivä vietetään liikkuen = perheliikuntatapahtumia kaksi toimikauden aikana.</p> <p>Keskiviikkoamupäivisin liikuntävälaineet pihalla ja kuukauden ensimmäisenä keskiviikkona aikuisten ohjaamaa liikuntaa.</p>
<p>Tavoitteiden tarkennus tiimiin:</p>	
<p>Arviointisuunnitelma ja arviointi:</p>	

Monilukutaito ja tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (2.7)

Monilukutaitoa sekä tieto- ja viestintäteknologista osaamista tarvitaan lasten ja perheiden arjessa, ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa sekä yhteiskunnallisessa osallistumisessa. Monilukutaito sekä tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen edistävät lasten kasvatuksellista ja koulutuksellista tasa-arvoa. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tukea näiden taitojen kehittymistä.

Monilukutaito on kulttuurisesti moninaisten viestien ja ympäröivän maailman ymmärtämisen sekä vuorovaikutuksen näkökulmasta keskeinen perustaito. Monilukutaidolla tarkoitetaan erilaisten viestien tulkinnan ja tuottamisen taitoja. Monilukutaidon perustana on laaja tekstikäsitys, jonka mukaan erilaiset tekstit voivat olla muun muassa kirjoitetussa, puhutussa, audiovisuaalisessa tai digitaalisessa muodossa. Siihen sisältyy erilaisia lukutaitoja kuten kuvanlukutaito, numeerinen lukutaito, medialukutaito ja peruslukutaito. Monilukutaito liittyy kiinteästi ajattelun ja oppimisen taitoihin. Lasten kanssa nimetään asioita ja esineitä sekä opetellaan erilaisia käsitteitä. Lapsia innostetaan tutkimaan, käyttämään ja tuottamaan viestejä erilaisissa, myös digitaalisissa, ympäristöissä. Monilukutaitoisiksi kehittyäkseen lapset tarvitsevat aikuisen mallia sekä rikasta tekstiympäristöä, lasten tuottamaa kulttuuria sekä lapsille soveltuvia kulttuuripalveluja.

Lasten kanssa tutkitaan ja havainnoidaan tieto- ja viestintäteknologian roolia arkielämässä sekä tutustutaan erilaisiin tieto- ja viestintäteknologisiin välineisiin, sovelluksiin ja peleihin. Digitaalista dokumentointia hyödynnetään leikeissä, tutkimisessa, liikkumisessa sekä taiteellisessa kokemisessa ja tuottamisessa. Mahdollisuudet kokeilla ja tuottaa sisältöjä itse ja yhdessä muiden lasten kanssa käyttäen apuna tieto- ja viestintäteknologiaa edistävät lasten luovan ajattelun ja yhteistoiminnan taito- ja sekä lukutaitoa. Henkilöstö ohjaa lapsia tieto- ja viestintäteknologian monipuoliseen ja turvalliseen käyttöön.

Paikallisesti päätetyt asiat:

Lasten kanssa huomioidaan, tutkitaan ja keskustellaan päivittäisessä toiminnassa ympärillä olevista erimuotoisista teksteistä, esim. liikennemerkkit, kuvat, numerot, logot, mainokset jne. On tärkeää tiedostaa, että media ja sen merkitys ovat lisääntyneet ihmisten arjessa ja mediakasvatuksella on tärkeä rooli lasten mediataitojen tukemisessa. Aikuisen on tärkeää olla läsnä ja tietoinen, mitä lapsi tekee tieto- ja viestintäteknisillä välineillä. Lapselle opetetaan että aina on tärkeää kertoa aikuiselle, jos hän näkee tai kuulee sellaista sisältöä, joka pelottaa, ahdistaa tai tekee lapselle pahan mielen.

<p>Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:</p>	<p>TVT – vastaava Saaramari Mustonen (Tia Liimatainen ja Natasa Vukota)</p> <p>Vanhempien osallisuus: hoitoaikojen ilmoittaminen sähköisesti, Wilma, sähköpostiviestit, puhutaan vanhemmille ikärajojen merkityksestä, ruutuajasta aina tarvittaessa.</p> <p>Lasten osallisuus: pedagogiset oppimispelit, kuvaaminen iPadilla, sadutuksia, lapsille opetetaan myös järkevää ja turvallista median käyttöä sekä puhutaan ikärajoista tarvittaessa.</p> <p>Lähetetään vanhemmille kuvia/viesti lasten päivästä puhelimitse, jos on aamulla jäänyt lapselle ikävä.</p> <p>Henkilökunta hyödyntää laitteita aktiivisemmin. Henkilökuntaa koulutetaan sisäisesti.</p> <p>Kaikissa ryhmissä laitetaan esille valokuvia tehdyistä toiminnoista.</p> <p>Internet käytössä tiedonhakuun, sieltä etsitään myös lasten kanssa yhdessä värityskuvia tai piirustusmalleja.</p> <p>Kirjastoautolta lainataan kirjoja ja käydään tutustumassa Kippeen.</p> <p>Kirjastovierailu toimikauden aikana.</p> <p>Vanhemmille viesti sähköisesti säännöllisesti.</p> <p>Leikkihankkeessa pedagogisen dokumentoinnin aloittaminen.</p>
<p>Tavoitteiden tarkennus tiimiin:</p>	
<p>Arviointisuunnitelma ja arviointi:</p>	

Osallistuminen ja vaikuttaminen (2.7)

Aktiivinen ja vastuullinen osallistuminen ja vaikuttaminen luovat perustan demokraattiselle ja kestäväälle tulevaisuudelle. Tämä edellyttää yksilöltä taitoa ja halua osallistua yhteisön toimintaan sekä luottamusta omiin vaikutusmahdollisuuksiinsa. Lasten oikeuksiin kuuluvat kuulluksi tuleminen ja osallisuus omaan elämään vaikuttavissa asioissa. Varhaiskasvatuksessa kunnioitetaan näitä demokratian toteutumisen keskeisiä periaatteita. Varhaiskasvatuksen tehtävä on tukea lasten kehittyviä osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja sekä kannustaa oma-aloitteisuuteen.

Lasten arvostava kohtaaminen, heidän ajatustensa kuunteleminen ja aloitteisiin vastaaminen vahvistavat lasten osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja. Lapset suunnittelevat, toteuttavat ja arvioivat toimintaa yhdessä henkilöstön kanssa. Samalla lapset oppivat vuorovaikutustaitoja sekä yhteisten sääntöjen, sopimusten ja luottamuksen merkitystä. Henkilöstö huolehtii siitä, että jokaisella lapsella on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa. Osallistumisen ja vaikuttamisen kautta lasten käsitys itsestään kehittyi, itseluottamus kasvaa ja yhteisössä tarvittavat sosiaaliset taidot muovautuvat.

Paikallisesti päätetyt asiat:

Lapsi on aktiivinen ja vastuullinen toimija, jonka mielipiteet, toiveet ja tarpeet huomioidaan toiminnan suunnittelussa. Kaikilla lapsilla tulee olla mahdollisuus osallisuuteen ja vaikuttamiseen iästä, kehitystasosta ja taidoista riippumatta. On tärkeä huomioida, että osallisuus on kaikkien lasten, ei vain puhuvien, oikeus. Aikuisen on tärkeää huomioida ja varmistaa se, että kaikkien lasten mielipide tulee kuulluksi. Aikuinen on aktiivinen ja aloitteellinen vuorovaikutussuhdeessa lapseen.

<p>Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:</p>	<p>Kuullaan lasten omia ajatuksia/ehdotuksia arjessa, esim. äänestetään tekemisestä, suunnitellaan liikuntaa, ulkoilua, leikkiä, retkiä yhdessä.</p> <p>Lapset ja vanhemmat täyttävät ”Lapsen ja vanhemman ajatuksia vasuun”- lomakkeen ennen vasu- tai oppimiskeskusteluja.</p> <p>Juhlat suunnitellaan yhdessä lapsiryhmän kanssa ja otetaan huomioon lasten toiveita. Vanhemmilta toteutetaan lapsi-vanhempi toimintailtana. Illan aiheena on lapsen vahvuudet.</p> <p>Tammikuussa päiväkodin 10 –vuotisjuhlat, jonka suunnitteluun lapset saavat osallistua.</p> <p>Positiivinen pedagogiikka. Hyödynnetään vahvuusvariskortteja. Nostetaan esille lapsien vahvuuksia. Lapsi itse, vanhemmat, kaverit ja ryhmän aikuiset nimeävät lapsen vahvuuksia. Vasukansioissa on lapsen oma vahvuuspuu.</p> <p>”Se mitä ajattelen, vahvistuu” →positiivinen pedagogiikka.</p> <p>Pienryhmätoiminta tukee osallisuutta, pienemmässä porukassa on helpompi saada kaikkien ääni kuuluviin, pienemmässä porukassa vähemmän häiriötekijöitä, jolloin myös lapset osallistuvat toimintaan aktiivisemmin.</p>
<p>Tavoitteiden tarkennus tiimiin:</p>	

Arviointisuunnitelma ja arviointi:	
------------------------------------	--

Kielten rikas maailma (4.5)

Varhaiskasvatuksen tehtävä on vahvistaa lasten kielellisten taitojen ja valmiuksien sekä kielellisten identiteettien kehittymistä. Varhaiskasvatuksessa vahvistetaan lasten uteliaisuutta ja kiinnostusta kieliin, teksteihin ja kulttuureihin. Kielen kehityksen tukeminen kytkeytyy lapsen monilukutaidon kehittymiseen (luku 2.7). Lisäksi se on yhteydessä muun muassa lasten kulttuuriseen osaamiseen ja vuorovaikutukseen liittyvään laaja-alaiseen osaamiseen. Kehittyvät kielelliset taidot avaavat lapsille uusia vaikuttamisen keinoja, mahdollisuuksia osallisuuteen ja aktiiviseen toimijuuteen.

Kieli on lapsille sekä oppimisen kohde että väline. Sen avulla lapsi ottaa haltuun erilaisia tilanteita ja asioita sekä toimii vuorovaikutuksessa muiden kanssa, ilmaisee itseään ja hankkii tietoa. Lasten kielellistä kehitystä tukee monipuolinen varhaiskasvatuksen kieliympäristö sekä yhteistyö huoltajien kanssa. Varhaiskasvatuksessa lapsille annetaan kannustavaa ja johdonmukaista palautetta heidän kielenkäyttö- ja vuorovaikutustaidoistaan.

Paikallisesti päätetyt asiat:

Kieleen tutustuminen tapahtuu varhaiskasvatuksessa arjen kaikissa vuorovaikutustilanteissa työntekijöiden ja toisten lasten kanssa. Kielen oppimisen tukena käytetään mm. monipuolisesti kuvia ja tarvittaessa esimerkiksi tukiviittomia.

Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:	<p>Sanoitetaan arjen tilanteita. Puhutaan auki arjen toimintoja (käytetään asioista ja esineistä oikeita nimiä). Kerrotaan näiden tärkeydestä vanhemmille.</p> <p>PCS - kuvat käytössä: päivästrukturi kaikilla ja lisäksi tarpeen mukaan lapsikohtaisesti käytössä.</p> <p>Pienin askelin - ohjelma kaikissa ryhmissä.</p> <p>Pienten kielireppu S2.</p> <p>Kili - ohjelma tukemassa kielen kehityksen haasteita kielellisten ja liikunnallisten harjoitteiden avulla. Ohjelma näkyy arjessa.</p> <p>Päiväleposatu päivittäin, pitkäkestoiset sadut. Unilaulutoiveet.</p> <p>Muskarit säännöllisesti. Päiväkodin kuoro kokoontuu joka maanantai.</p> <p>Lukuviikko: omat kirjat pk:iin, joita luetaan viikon aikana.</p> <p>Koulukummit eskareilla ja koululaisten lukuvierailut.</p>
---	--

Tavoitteiden tarkennus tiimiin:	
Arviointisuunnitelma ja arviointi:	

Ilmaisun monet muodot (4.5)

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tavoitteellisesti tukea lasten musiikillisen, kuvallisen sekä sanallisen ja kehollisen ilmaisun kehittymistä sekä tutustuttaa heitä eri taiteenaloihin ja kulttuuriperintöön. Lasten ilmaisulle on luonteenomaista kokonaisvaltaisuus ja ilmaisun eri muotojen luova yhdisteleminen. Taiteellinen kokeminen ja ilmaiseminen edistävät lasten oppimisedellytyksiä, sosiaalisia taitoja ja myönteistä minäkuvaa sekä valmiuksia ymmärtää ja jäsentää ympäröivää maailmaa. Ajattelun ja oppimisen taidot kehittyvät, kun lapset tutkivat, tulkitsevat ja luovat merkityksiä erilaisia ilmaisun taitoja harjoittelemalla. Kyky kuvitella ja luoda mielikuvia on keskeistä myös lapsen eettisen ajattelun kehittymiselle. Kulttuuriperintöön, taiteeseen ja ilmaisun eri muotoihin tutustuminen vahvistaa lasten osaamista myös monilukutaidon sekä osallistumisen ja vaikuttamisen osa-alueilla.

Paikallisesti päätetyt asiat:

Varhaiskasvatuksen toiminnassa tarjotaan päivittäin lapsille omaehtoista tai ohjattua toimintaa ilmaisun parissa. Varhaiskasvatuksen toiminnassa on tilaa lapsista lähtöisin olevalle luovuudelle ja kekseliäisyydelle. Lasten kiinnostuksen kohteet ja ajankohtaiset aiheet huomioidaan työtapojen valinnassa. Varhaiskasvatuksen työntekijät keskustelevat lasten kanssa ja havainnoivat lasten toimintaa lapsilähtöisten ideoiden toteutumisen mahdollistamiseksi.

Varhaiskasvatuksen arjessa mahdollistetaan lapsille omaehtoinen kulttuurin tuottaminen sekä luodaan tilaisuuksia päästä esiintymään toisille lapsille ja aikuisille. Varhaiskasvatuksessa huomioidaan esiintymisen erilaiset tavat ja toimintamallit, esimerkiksi esitys voi olla ennalta nauhoitettu, animaatio jne.

Lapsilla tulee olla tieto varhaiskasvatuksen tarjoamista mahdollisuuksista. Kaikkien välineiden ei tarvitse olla esillä, mutta lapsilla on oltava tieto esimerkiksi kuvien kautta siitä, mitä he voivat käyttää.

<p>Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:</p>	<p>Päiväkodin kuoro kokoontuu maanantaisin klo 10:20.</p> <p>Musiikkihetkien monipuolisuus: mahdollisuus soitinten yms. käyttöön, leikit laulun lisänä, tanssiminen. Huomioidaan myös lasten toiveet ja ideat.</p> <p>Kädentaidoissa korostetaan lasten omaa luovuutta, kaikkien ei tarvitse väentää malliaskarteluja tismalleen samanlaisiksi vaan jokaisella vapaus käyttää luovuuttaan.</p> <p>Satuhuone: viikko/ryhmä kiertäen.</p> <p>Tarjotaan mahdollisuuksia erilaisille leikeille niin ohjatussa kuin vapaassa leikissäkin. Rikastutetaan arkea mm. mielikuvien, käsinukkejen ja satujen avulla.</p> <p>Joka ryhmä saduttaa 2 x toimikauden aikana/lapsi.</p>
<p>Tavoitteiden tarkennus tiimiin:</p>	
<p>Arviointisuunnitelma ja arviointi:</p>	

Minä ja meidän yhteisömme (4.5)

Lasten elinpiiri laajenee heidän aloittaessaan varhaiskasvatuksen kodin ulkopuolella. Kodin perinteiden, toimintamallien, arvojen ja katsomusten lisäksi lapset kohtaavat toisenlaisia tapoja ajatella ja toimia. Varhaiskasvatuksen tehtävä on kehittää lasten valmiuksia ymmärtää lähiyhteisön monimuotoisuutta ja harjoitella siinä toimimista. Tehtävää lähestytään eettisen ajattelun, katsomusten, lähiyhteisön menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden sekä median näkökulmista. Toiminnassa voidaan käyttää monipuolisesti esimerkiksi satuja, musiikkia, kuvataidetta, leikkiä, draamaa, erilaisia mediasisältöjä sekä vierailijoita, vierailuja ja lähiympäristön tapahtumia. Minä ja meidän yhteisömme -oppimisen alue tukee erityisesti lasten kulttuuriseen osaamiseen, vuorovaikutukseen ja ilmaisuun sekä ajatteluun ja oppimiseen liittyvää laaja-alaista osaamista (luku 2.7).

Paikallisesti päätetyt asiat:

Varhaiskasvatuksen lapsiryhmien säännöt luodaan yhdessä lasten kanssa ja laitetaan lasten nähtäville kuvilla tai muutoin lapsille sopivalla tavalla havainnollistettuina. Säännöistä ja niiden perusteluista tulee aidosti keskustella lasten kanssa.

Kajaanin varhaiskasvatuksessa on laadittu katsomuskasvatukseen yhteiset ohjeet, jotka löytyvät Intrasta (Sivistys-> Varhaiskasvatus-> Ohjeet) ja pdf-lomakkeista.

<p>Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:</p>	<p>Lapsi tutustuu omaan ryhmään, ryhmän sisäisiin pienryhmiin ja sitä kautta koko taloon.</p> <p>Yhteistyö ryhmien välillä.</p> <p>Pajapäivä yhteistyössä koko talon kesken kerran syksyllä ja kerran keväällä.</p> <p>Tehdään lasten kanssa ryhmäkohtaiset säännöt.</p> <p>Aikuisten johdonmukaisuus arjessa.</p> <p>Vierailut eri kulttuurilaitoksiin.</p> <p>Eskareilla eppuillua ekaluokissa ja yhteistyötä koulukummien (2.lkt) kanssa. Eskarit osallistuvat Basaaripäivään ja Hurlumheipäivään. Kuurnan ja Valonkadun eskareiden kanssa tehdään yhteistyötä.</p>
<p>Tavoitteiden tarkennus tiimiin:</p>	
<p>Arviointisuunnitelma ja arviointi:</p>	

Tutkin ja toimin ympäristössäni (4.5)

Varhaiskasvatuksen tehtävä on antaa lapsille valmiuksia havainnoida, jäsentää ja ymmärtää ympäristöään. Lapsia ohjataan tutkimaan ja toimimaan luonnossa ja rakennetussa ympäristössä. Varhaiskasvatus tukee lasten matemaattisen ajattelun kehittymistä sekä vahvistaa myönteistä suhtautumista matematiikkaan. Varhaiskasvatukseen sisältyy myös ympäristökasvatusta ja teknologiakasvatusta. Oppimisympäristöihin liittyvät omakohtaiset havainnot, kokemukset ja elämykset auttavat lapsia ymmärtämään syy- ja seuraussuhteita sekä kehittymään ajattelijoina ja oppijoina. Lasten kehittyvä taito nimetä asioita sekä käyttää erilaisia käsitteitä edistää monilukutaitoa.

Paikallisesti päätetyt asiat:

Varhaiskasvatuksen toiminnassa huomioidaan kestävän kehityksen näkökulma. Hankinnat tehdään harkiten ja suositaan välineitä, jotka ovat kestäviä ja tarvittaessa korjattavia. Askarteluissa hyödynnetään kierrätys- ja luonnonmateriaalia.

Lapsia ohjataan käyttämään vettä ja sähköä tuhlaamista välttäen. Lasten kanssa harjoitellaan ja opetellaan ruuan arvostamista. Yhdessä voidaan esimerkiksi seurata ruuan hävikkiä. Opetellaan ruuan annostelua: ”minkä verran jaksan syödä?”.

Merkkipäiviä juhlistettaessa suositaan aineettomia lahjoja. Varhaiskasvatuksessa erilaisissa juhlissa suositaan erilaisia leikkejä ja muuta toimintaa herkkujen sijaan.

Varhaiskasvatuksessa harjoitellaan lasten kanssa kierrättämistä päivittäisessä toiminnassa. Ryhmissä lajitellaan jätteet kierrätysastioihin yhdessä lasten kanssa.

<p>Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:</p>	<p>Kannustetaan lapsia omatoimisuuteen kaikissa arjen tilanteissa. Pyritään mahdollisimman pienen ruokahävikkiin.</p> <p>Askartelumateriaalia kerätään luonnosta.</p> <p>Retket säännöllisesti lähiympäristöön (puistot, metsä, lähitienoot) ja kuunnellaan näissäkin myös lasten toiveita.</p>
<p>Tavoitteiden tarkennus tiimiin:</p>	
<p>Arviointisuunnitelma ja arviointi:</p>	

Kasvan, liikun ja kehityksen (4.5)

Kasvan, liikun ja kehityksen oppimisen alueeseen sisältyy liikkumiseen, ruokakasvatukseen, terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tavoitteita. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on luoda pohja lasten terveyttä ja hyvinvointia arvostavalle sekä fyysistä aktiivisuutta edistävälle elämäntavalle yhdessä huoltajien kanssa. Tämä oppimisen alue tukee erityisesti itsestä huolehtimiseen ja arjen taitoihin liittyvää laaja-alaista osaamista.

Paikallisesti päätetyt asiat:

Varhaiskasvatuksen toimintayksiköissä lapsille tarjotaan ravintosuosituksen mukaisia aterioita. Varhaiskasvatuksessa tarjottavien aterioiden myötä lapset tutustuvat suomalaiseen ja kainuulaiseen ruokakulttuuriin. Varhaiskasvatuksessa tarjottavien aterioiden myötä lapset tutustuvat suomalaiseen ruokakulttuuriin, ruokailutapoihin ja erilaisiin ruokiin. Varhaiskasvatuksessa kannustetaan lapsia terveellisiin ruokailutottumuksiin. Varhaiskasvatuksessa huomioidaan valtakunnalliset ravitsemussuositukset.

Kajaanin LiikuntaVasu toimii lasten liikkumista ohjaavana suunnitelmana, joka löytyy Kajaanin kaupungin intrasta (Varhaiskasvatus-> lomakkeet -> liikunta) ja pdf-lomakkeista.

Kajaanin varhaiskasvatus on mukana valtakunnallisessa lasten liikkumis- ja hyvinvointiohjelmassa Ilo kasvaa liikkuen. Varhaiskasvatustyöskyt toteuttavat ohjelmaa omien kehittämiskohteidensa kautta ja Varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suosituksen mukaisesti. Varhaiskasvatuksessa pyritään siihen, että lapsi liikkuu varhaiskasvatuspäivän aikana kaksi tuntia.

Kaikissa päiväkodeissa toimii nimetyt liikuntavastaavat, joiden tehtävänä on yhdessä muun varhaiskasvatustyöskytön henkilöstön kanssa edistää ja koordinoita varhaiskasvatuksessa olevien lasten liikkumista.

Lasten motorista kehitystä havainnoidaan päiväkodeissa motorisen kehityksen havainnointilomakkeen avulla. Lasten motoriseen kehitykseen liittyvä havainnointilomake täytetään lapsen varhaiskasvatussuunnitelman yhteydessä vuosittain.

<p>Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:</p>	<p>Liikuntavastaava Jere Kyllönen.</p> <p>Ilo kasvaa liikkuen -ohjelmassa mukana oleminen: liikunnan lisääminen koko päiväkodin tasolla. Lisätään omaehtoista liikuntaa muuallekin kuin ohjattuihin liikuntatuokioihin. Jokainen ryhmä pohtii ja tarkentaa omalta osaltaan omaehtoisen liikunnan lisäämistä. Aamupiireihin lisätään liikuntaa.</p> <p>Eri liikuntaympäristöjen hyödyntäminen: sali, ryhmätilat, metsä, kenttä, puistot, oma piha.</p> <p>Isän/ukin – ja äitien/mumminpäivä vietetään liikkuen.</p> <p>Keskiviikkoamuisin ulkona vain liikuntavälineet.</p>
<p>Tavoitteiden tarkennus tiimiin:</p>	
<p>Arviointisuunnitelma ja arviointi:</p>	

Eri kieli- ja kulttuuriryhmien varhaiskasvatuksen toteuttamista (4.7) (täytetään tarvittaessa)

Varhaiskasvatuksen lähtökohtana on tasa-arvoisuus ja yhdenvertaisuus. Osallistuminen varhaiskasvatukseen tukee eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten mahdollisuutta oppia suomea toisena kielenä luonnollisissa vuorovaikutustilanteissa, pienryhmätoiminnassa ja yksilöopetuksena. Varhaiskasvatuksessa hyödynnetään Kajaanin kaupungin varhaiskasvatuksen kotouttamisohjelmaan ja intraan koottuja maahanmuuttajatyössä käytössä olevia toimintamalleja ja materiaaleja.

Jokaisessa päiväkodissa on nimetty maahanmuuttajatyön yhteyshenkilö, joka huolehtii osaltaan yksikkönsä tiedottamisesta maahanmuuttajatyöhön liittyvissä asioissa. Yksikköjen yhteyshenkilöt perehdyttävät, ohjaavat ja neuvovat uutta henkilöstöä niissä ryhmissä, joissa on eri kieli- ja kulttuuritaustaisia lapsia. He ohjeistavat tulkausten tilaamisen ja toteuttamisen. Yhteyshenkilöt neuvovat mistä materiaalit ja tieto löytyvät. He osallistuvat yhteyshenkilötapaamisiin ja kehittävät sekä jakavat hyviä käytäntöjä.

<p>Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:</p>	<p>S2 – materiaali käytettävissä, tulkkauspalaverit, joissa alussa mukana koordinaattori Helena Okkonen. Halinalle – materiaali, Kili – kerho tai muu materiaali. Kuvat, sadut, lorut, laulut, lautapelit, iPad – pelit. Lomakkeisto eri kielisinä saatavilla Intrassa. Kielireppu – materiaali.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Huolellinen perehdyttäminen heti aluksi, materiaalin hyödyntäminen (käännökset) - Ymmärretyksi tuleminen puolin ja toisin - Kuvien käyttö: päiväjärjestys kuvina, leikkien kuvittaminen <p>S2 – opetus</p> <p>Varhaiskasvatuksen erityisopettajan konsultaatio – ja ohjauskäynnit säännöllisesti. Ryhmämuotoinen osa – aikainen erityisopetus noin viisi kertaa; Vellamoissa loppuvuodesta 2019 ja Ilmareissa alkuvuodesta 2020.</p>
<p>Tavoitteiden tarkennus tiimiin:</p>	
<p>Arviointisuunnitelma ja arviointi:</p>	

Pedagogisen toiminnan arviointi ja kehittäminen (7.1)

Pedagogisen toiminnan arvioinnin tarkoitus on varhaiskasvatuksen kehittäminen sekä lasten kehityksen ja oppimisen edellytysten parantaminen. Paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman ja lasten varhaiskasvatussuunnitelman toteutumisen seuranta, säännöllinen arviointi ja kehittäminen ovat osa tätä tehtävää.

Pedagoginen dokumentointi on varhaiskasvatuksen suunnittelun, toteuttamisen, arvioimisen ja kehittämisen keskeinen työmenetelmä. Se on jatkuva prosessi, jossa havainnot, dokumentit ja niiden vuorovaikutuksellinen tulkinta muodostavat ymmärrystä pedagogisesta toiminnasta. Pedagoginen dokumentointi mahdollistaa lasten ja huoltajien osallistumisen toiminnan arviointiin, suunnitteluun ja kehittämiseen. (4.2)

Paikallisesti päätetyt asiat:

Jokainen varhaiskasvatyksikkö laatii varhaiskasvatussuunnitelmaan pohjautuvan vuosisuunnitelman toiminnalleen ja yksikkökohtaisesta vuosisuunnitelmasta tehdään tarkennuksia tiimin tasolle. Vuosisuunnitelmat ja niiden toteutuminen arvioidaan toimintakauden päätteeksi. Yksikkökohtainen vuosisuunnitelma julkaistaan päiväkodin nettisivuilla. Huoltajilla on oikeus nähdä yksikkökohtainen vuosisuunnitelma halutessaan myös päiväkodilla.

Jokaisessa tiimissä toteutetaan säännöllistä ja jatkuvaa itsearviointia. Arvioinnin ja kehittämisen tukena käytetään pedagogista dokumentointia. Tiimipalaverien aiheena on tärkeää olla tiimissä toteutettavan pedagogiikan arviointi ja kehittäminen

Arvioinnista nousseet kehittämisen tavoitteet ja suunnitelma sen toteuttamiseksi:	Kehittämisen tavoite: Varhaiskasvatuksen tai esiopetuspaikan toimintaa koskeva tiedotus on riittävää ja toimivaa. Suunnitelma: Kaikilla ryhmillä olisi käytössä vanhempien ja päiväkodin välinen WhatsApp –ryhmä. Vähennetään paperitiedottamisen määrää tuntuvasti. Sähköinen kysely vanhemmille keväällä 2019.
Tavoitteiden tarkennus tiimiin:	
Toteutuneen suunnitelman arviointi:	